

I' *A*leta

Revista dels
Bordegassos
de Vilanova

Novembre 2022
Número 8
època digital

bordegassos
de VILANOVA

50
ANYS
1972-2022

ALCAL- DESSA

Olga Arnau i Sanabra
Alcaldesa de Vilanova i la Geltrú

Benvolguda colla,

Aquest ha estat un any ben especial per als Bordegassos, marcat per la celebració del 50è aniversari. Clausurem una temporada farcida d'emocions i de moments que guardarem en els nostres records, com l'acte commemoratiu a l'Auditori Eduard Toldrà, amb presència del president de la Generalitat, Pere Aragonès; un acte preciós i emotiu, d'una organització exquisida, que va posar de manifest fins a quin punt estimeu la colla i respecteu els qui us han precedit per arribar fins avui.

Un altre punt àlgid de la commemoració ha estat, sens dubte, l'atorgament de la Creu de Sant Jordi, un honor excepcional, us n'heu de sentir orgullosos i orgulloses. Aquest reconeixement no només posa en valor l'efemèride del naixement d'una colla històrica en un context de recuperació de l'efervescència cultural del país, a les acaballes del franquisme. El premi també reconeix la idiosincràsia de l'entitat, pionera en la integració de la dona als castells, promotora de la cohesió social, acollidora de persones d'arreu, compromesa

“ Us felicito per la capacitat de fer pinya i mirar endavant, per l'esforç fet per tornar a coronar cada castell, per celebrar cada aleta com la més important. ”

amb Vilanova i la Geltrú, impulsora constant d'activitat cultural.

Precisament fa uns dies heu mostrat un nou exemple de la vostra sensibilitat i intel·ligència col·lectiva en favor d'una societat més equitativa i més justa, amb l'aprovació del Protocol per a la prevenció i l'abordatge de les violències masculines. Sabeu que les colles castelleres sou un actiu de valor incalculable per contribuir a construir una societat millor, i els Bordegassos no en defugiu, al contrari. Sou model, sou referent, sou orgull. Com a alcaldessa, us en dono gràcies infinites.

La celebració de l'aniversari ha coincidit amb la recuperació de la plena normalitat de l'activitat casteller des del principi de temporada, tot i que és ben cert que ha estat un retorn complex pel conjunt del món casteller en general. Us felicito per la capacitat de fer pinya i mirar endavant, per l'esforç fet per tornar a coronar cada castell, per celebrar cada aleta com la més important. Heu treballat sense rendir-vos i heu arribat al Concurs podent fer la millor actuació d'enguany, amb la cirereta de la torre de 7.

Seguiu així, Bordegassos. Fent pinya, amb perseverança i il·lusió, els èxits arriben. Ho hem pogut comprovar i viure en aquests 50 anys d'història, quan s'han assolit grans fites i quan ha calgut aixecar-se. Sempre amunt.

Amics i amigues, mig segle de trajectòria s'escriu amb moltes mans. Vull tenir un record per totes les persones que s'han involucrat amb la colla en algun moment, moltíssimes persones que, d'alguna manera, han contribuït a fer-la créixer i convertir-la en la institució que és avui dins l'àmbit casteller.

I també, és clar, vull donar les gràcies a tots els bordegassos i les bordegasses que doneu vida a la colla avui, que en sou l'ànima i us hi aboqueu amb compromís perquè continuï fent-se gran i complint molts anys més.

Bordegassos de Vilanova i la Geltrú, per molts anys!

“ ...vull donar les gràcies a tots els bordegassos i les bordegasses que doneu vida a la colla avui, que en sou l'ànima i us hi aboqueu amb compromís perquè continuï fent-se gran i complint molts anys més. ”

L'alcaldesa, signant al Llibre d'Honor de la colla el dia del nostre aniversari, Sant Jordi.

Jaume Pujol i Ramos
President dels Bordegassos de Vilanova

PRESI- DENT

Sankt Pauli

El Sankt Pauli és un club de futbol de la ciutat portuària d'Hamburg, club que actualment ocupa una posició més que discreta en la segona divisió de la Bundesliga alemanya.

Curiosament, malgrat la distància i l'aparent poca rellevància de l'entitat, no és gens estrany veure per Vilanova samarretes, dessuadores o xapes del Sankt Pauli.

M'atreviria a dir que és l'únic club de futbol en què la gent no llueix ni l'escut ni la samarreta en la qual juguen, sinó que sota el nom de St. Pauli hi ha impresa una calavera recordant el passat pirata de les costes d'Hamburg. Segons els aficionats del Sankt Pauli, però, no mostren una calavera com un senyal d'agressivitat, sinó per constatar que en el nostre interior tots som iguals, i és precisament aquesta filosofia el que els ha fet famosos a escala mundial, malgrat ser un club de la zona mitjana a

“ ...no mostren una calavera com un senyal d'agressivitat, sinó per constatar que en el nostre interior tots som iguals, i és precisament aquesta filosofia el que els ha fet famosos a escala mundial...”

la segona divisió de la Bundesliga.

El Sankt Pauli no surt a la premsa ni a les televisions pels seus èxits esportius, sinó per altres raons que sovint tenen molt a veure amb continguts socials. De fet, el Sankt Pauli és considerat dins el món del futbol com... un club diferent... Els seus valors són la carta de presentació. La seva manera de fer i la seva manera de ser l'han fet conegut arreu; un club esportivament humil, però estimat i respectat per molta gent.

Es declaren obertament un club feminista, pacifista, antifeixista i ecologista. El seu suport a col·lectius maltractats, marginats i vulnerables forma part del seu caràcter idealista i rebel, el Sankt Pauli és un club de futbol amb uns valors socials molt sòlids i innegociables.

No accepta espònsors d'empreses de dubtosa ètica o annacrables praxis empresarials, conegudes són les seves campanyes a favor dels refugiats i els més desfavorits, fins i tot han fet campanyes a favor d'incrementar la població d'abelles, un insecte imprescindible per l'equilibri mediambiental i que els últims anys la seva població està baixant de manera alarmant.

La seva ètica també es manifesta al terreny de joc, corregint a l'àrbitre quan ha pres una decisió errònia que perjudica greument el contrari, o bé fomentant el pacifisme i els valors de passar-ho bé a les grades, sense violència. Malgrat tot, és cert que té un adversari històric, és el Hansa Rostock, un club que no combrega massa amb les pancartes del Sankt Pauli...

Futbolísticament, el Sankt Pauli ha passat per diferents etapes des de la seva creació ara fa cent anys. Èpoques de creixement i d'èxit, temps de travessia del desert, moments gloriosos on van estar a primera divisió enfrontant-se al totpoderós Bayern de Munich o bé períodes com ara, on sembla que s'hagi encasellat a la meitat de la taula de la segona divisió.

Podem afirmar que aquest club té un reconeixement popular d'entitat inqüestionable, però en l'àmbit futbolístic, es troba en una posició més que discreta. És difícil saber què pot fer el Sankt Pauli per poder fer el salt per tornar a primera divisió, però el cert i segur que no ha ajudat és que els últims anys han anat passant molts entrenadors pel vestuari. Massa entrenadors, diria jo, i conjuntament amb certes divisions dins del club, no ha permès fer un projecte sòlid, ni amb projecció de futur.

Però sembla que després de la pandèmia bufen nous temps al club d'Hamburg. Personalment, estic convençut que, si el que Sankt Pauli ha

aconseguit al llarg de la seva història en l'àmbit institucional i social ho aplica a la part tècnica, és probable que aconsegueixi arribar a primera divisió. Per això cal tenir clares diverses qüestions: objectius, treball, ambició, continuïtat, suport i equips tècnics que sàpiguen motivar i gestionar el coneixement que dona estar en un club centenari on l'experiència de tothom ha de sumar.

Treball indispensable per arribar qualsevol fita.

Ambició imprescindible per assolir objectius.

Continuïtat necessària per tenir un projecte sòlid.

Aportació d'experiència com a base de la saviesa.

Suport de tothom per donar l'energia necessària per continuar.

I sobretot... passar-ho bé.

Probablement, el Sankt Pauli no arribarà mai a ser un Bayern de Munich. Molt em temo que tampoc no ho volen ser. Però del que sí que estic convençut és que a Hamburg tothom vol tornar a primera divisió de la Bundesliga i gaudir del bon futbol.

Crec sincerament que, en el futur, si tothom està per la feina i treballant bé, el millor del Sankt Pauli està per venir, i qui sap...

Potser el podem tornar a veure girant un pilar de sis a l'Allianz Arena.

“ Crec sincerament que, en el futur, si tothom està per la feina i treballant bé, el millor del Sankt Pauli està per venir, i qui sap... ”

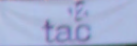
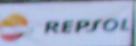
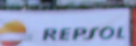
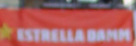
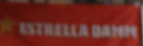
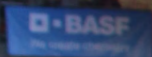
”

INTENTEN

1.º	1.º	2.º	3.º
4.º	5.º	6.º	7.º
8.º	9.º	10.º	11.º
12.º	13.º	14.º	15.º

ESTRELLA DAMM

CO- CAPS DE COLLA

Anna López Brull i Adrià Cruells Roger
Co-caps de Colla dels Bordegassos de Vilanova

Ens hi posem?

Acabem una temporada que podríem dir que ha sigut una de les més especials i complexes en els cinquanta anys que portem fent castells. Primer, perquè vam començar la temporada sense, pràcticament, no haver fet castells en dos anys i sense un rodatge en tots els pisos superiors del castell. I segon, perquè hem pogut celebrar el nostre cinquantenari amb normalitat.

Ha sigut una temporada difícil de gestionar. Vam començar caient al Vendrell, i aixecant-nos per St. Jordi, tornant a actuar a la nostra estimada Plaça de la Vila per celebrar els cinquanta anys de vida de la colla.

“ Ha sigut una temporada difícil de gestionar. Vam començar caient al Vendrell, i aixecant-nos per St. Jordi, tornant a actuar a la nostra estimada Plaça de la Vila per celebrar els cinquanta anys de vida de la colla. ”

Per la Grallada vàrem poder tornar a les Cols, amb el convenciment d'anar a descarregar el primer 5de7 de la temporada, i ho vàrem fer.

El 30 de juliol arribava un dels dies més esperats i especials, la nostra Diada de les Neus amb la plaça plena de gom a gom, on ens vàrem plantejar el repte de portar a plaça un dels castells insígnia de la colla: la torre de 7. Aquell dia vam aprendre que caure implica aixecar-se amb més força que mai. I així ho vàrem fer, al Concurs de Tarragona a la TAP, recuperant el 5de7 que ens havia quedat en carregat a la Diada Albert Salvany, estrenant el 7de7 i per fi, descarregant la torre de 7. Aquell dia, vàrem poder celebrar en comunió amb la colla, la nostra estimada Vilanova i la Conlloga de Castelló la gran festa dels castells.

També, i degut a les circumstàncies, volem fer una menció especial a la Paula, una castellera de soca-rel que aquest any ens ha demostrat a tots i totes l'estima que té per la colla i la seva manera d'entendre els castells. Paula, admirem la teva valentia i el teu esforç de superació.

“ Aquell dia vam aprendre que caure implica aixecar-se amb més força que mai. ”

Els dos portem vestint la camisa groc terròs des que vàrem néixer i una de les coses que hem après aquesta temporada al capdavant de la colla és que tant se val qui estigui davant; els castells es fan i s'han de fer amb l'esforç col·lectiu i que quan hi som tots i totes és quan fem grans assajos i diades.

Ara que estem a les acaballes de la temporada, és moment de reflexió, plantegem-nos d'on venim, on estem, on volem arribar, i fem-ho junts.

Canviem els dubtes pel convenciment i aparquem la por per les ganes d'anar endavant, aprendre i superar-nos assaig rere assaig i diada rere diada. Portem la colla al lloc on es mereix. A tots i totes la colla ens ha donat i ens seguirà donant molt, però és l'hora de tornar-li.

“ Canviem els dubtes pel convenciment i aparquem la por per les ganes d'anar endavant, aprendre i superar-nos assaig rere assaig i diada rere diada. Portem la colla al lloc on es mereix. A tots i totes la colla ens ha donat i ens seguirà donant molt, però és l'hora de tornar-li. ”

LA CANALLA- LLA

David Oliva Palos

Cap de canalla dels Bordegassos de Vilanova

Després d'un 2021 a mitges tintes, iniciàvem una temporada 2022 plena de reptes i il·lusions. Amb un calendari digne d'un 50è aniversari i un possible Concurs quatre anys després, l'equip de canalla arrencàrem motors per encarar-lo amb actitud i amb coratge.

Una temporada plena de reptes: necessitàvem treballar dosos, aixecadors i enxanetes, i el temps passa per a tots, però sobretot per a la canalla, que dia a dia no para de créixer tant físicament com mentalment... Encara miro fotos del 2019 i no em crec com de petits eren llavors alguns nens i nenes, que ara miro sobtat de com de grans s'han fet.

Aquest és el quart any com a cap de canalla i cada any m'han demanat escriure un article per a la nostra estimada Aleta, ple de tecnicismes i sensacions durant la temporada que acabava. Aquest any he decidit no parlar de tècnica sinó

més de sensacions i emocions, un petit tastet dels sentiments que tenim dins de l'equip de canalla.

Cada inici de temporada és un món nou, després de quasi cinc mesos de descans, tornem als assajos i a la rutina castellera. En els primers assajos et trobes visionant la canalla i veient com comencen: si estan motivats, si tenen algun repte pendent de la temporada anterior, si han trobat alguna extraescolar que potser els comença a motivar més o fins i tot pots trobar-te amb algú que, per

“ Cada inici de temporada és un món nou, després de quasi cinc mesos de descans, tornem als assajos i a la rutina castellera. En els primers assajos et trobes visionant la canalla i veient com comencen... ”

desgràcia, es desmotiva perquè la temporada anterior no va poder arribar als seus objectius... i el pitjor, alguna baixa amb la qual no comptaves pas.

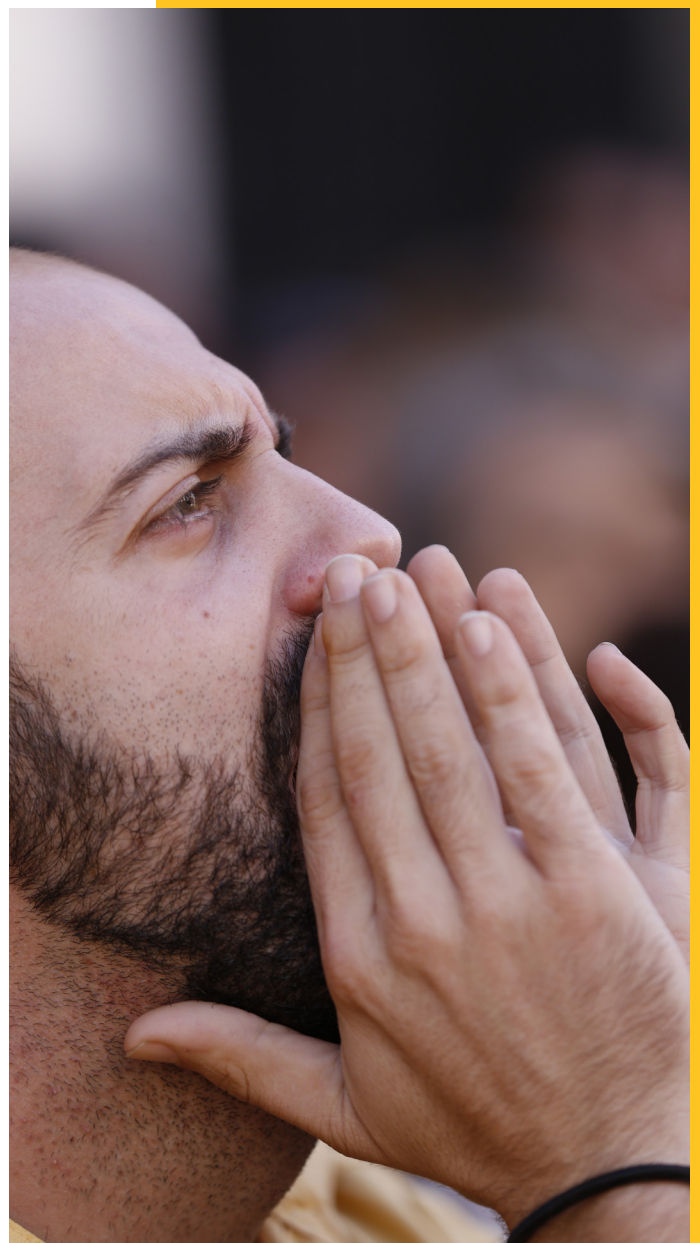
Assaig rere assaig comences a treballar uns objectius i noves posicions, però sobretot treballes la confiança: guanyar-te-la és una de les coses més difícils d'aconseguir. Normalment la línia de la temporada et guia més a treballar actuació a actuació i vas seleccionant els nens i nenes de la canalla segons vas veient la seva evolució. Però, clar, no hi ha una guia que et digui si el criteri que has seguit per decidir qui està preparat és correcte, et mous per les sensacions que et transmeten i pel treball fet als assajos setmana rere setmana.

Arriba el moment d'anar a plaça i portar a terme tot el que s'ha assajat i la feina feta. Però poden passar dues coses: d'una banda, que vagi molt bé i la canalla s'estreni com es mereix o, de l'altra, que la cosa no vagi com esperes i es compliqui... Jo sempre dic que la gràcia dels castells és que no som peces de Lego que enganxem les unes amb les altres perfectament i que això implica que un castell es pot moure o fins i tot que en alguna ocasió pot caure. Però a ningú li agrada caure i molt menys si algun membre de la colla pren mal. Les caigudes provoquen una pèrdua de confiança per part de la canalla, tant en si mateixa com amb l'equip tècnic, i això pot comportar problemes per encarar altres castells.

A les diades importants és quan la canalla té els nervis i les emocions al 200% i, com a cap de canalla, has d'aparentar tranquil·litat. Ells i elles confien en tu i en l'equip de canalla i saben que si portem un castell o els estrenem en alguna posició és perquè ho tenim molt clar. Però el que no saben és que nosaltres, o almenys parlo per mi, estem més nerviosos que ells. És una sensació estranya, sents un buit dins teu, un mar d'imatges passen pel teu cap durant l'actuació, dubtes de si anirà bé o no, i la teva pròpia veu dient: tot anirà bé...

En acabar les actuacions interiorment valores el que ha passat i com ha anat. Alguns moments et deixen cicatrius que costen d'oblidar, però n'hi ha d'altres que et deixen una empremta en el cor,

“... el que no saben és que nosaltres, o almenys parlo per mi, estem més nerviosos que ells. És una sensació estranya, sents un buit dins teu, un mar d'imatges passen pel teu cap durant l'actuació, dubtes de si anirà bé o no, i la teva pròpia veu dient: tot anirà bé...”

aquell moment en el qual agafes la canalla de la pinya i notes els seus nervis, la seva veu trencada i el seu "he pogut, ho hem descarregat". Són moments que espero no oblidar mai.

Aquest any ha sigut un any dur, hem tingut una muntanya russa de sensacions... Hem caigut, ens hem espantat, hem tingut algunes baixes, però també hem tingut bons moments, hem rebut amb els braços oberts un grapat de nens i nenes valentes que s'han animat a formar part de la increïble canalla que els Bordegassos i Bordegasses tenim. Una canalla que ens ha demostrat que caure implica aixecar-se i tornar-ho a intentar, que no som de pedra i que a vegades tenim por, però que en les lluites internes amb el "vull i no puc", a vegades també guanya el VULL!

Visca els Bordegassos, visca les Bordegasses i visca la canalla Bordegassa.

AVUI I SEMPRE, BORDEGASSOS AMUNT!

“ Una canalla que ens ha demostrat que caure implica aixecar-se i tornar-ho a intentar, que no som de pedra i que a vegades tenim por, però que en les lluites internes amb el “vull i no puc”, a vegades també guanya el VULL! ”

LES GRALLES

Caterina Solé Martín

Grallera dels Bordegassos de Vilanova

En Joan Cuscó en un article preciós titulat "El graller: un casteller més de la música dels castells" fa èmfasi en el paper del Toc de Castells dins d'una actuació, dient el següent:

La gralla (la música de gralla) és part del castell. És un casteller de tronc més. Marca l'inici i el final i, sobretot, el tempo del castell. De la mateixa manera que el graller quan toca el Toc de Castells no pensa en els dits que mou ni en com s'aguanta l'instrument; ni el timbaler en com redobla la baqueta (...); i, per tant, hi ha una integració absoluta entre la música, el cos físic del graller i l'instrument (la gralla), cal que hi hagi una integració absoluta entre el castell i la música.

Bé, fem el que podem. Però segurament us sorprendríeu de la mà de particularitats bordegasses que coneixem des de la filera de les gralles i els timbals. Sabem, per exemple, com hem de tocar les aletes segons la canalla que puja: si l'hem de tocar de pressa perquè fa la passada a molta velocitat o bé si necessitem avançar-la una mica per intentar acabar de donar-li una última empenta. També, en alguns moments de molt nervi, si us hi fixeu, sentireu que nosaltres afluïxem el ritme per tal d'intentar aportar una mica de serenor. A tocar la gralla s'aprèn amb dedicació i una mica de coratge per aguantar els primers mesos on qualsevol intent sona molt malament, però a tocar castells s'aprèn, a més a més, a força

de conèixer la teva colla.

Ara que hi ha a diferents persones que estan interessades a començar a tocar castells groc terrós compartir aquesta idea pren encara més rellevància. Necessitem, primer, aconseguir la integració música-cos-instrument i, després, conèixer qui som els bordegassos. Del primer pas, no cal que us en preocupeu, treballem els dijous i els divendres per assolir-ho (sí... ja sabem que no és gaire agradable sentir el procés mentre feu el quinto preassaig, però no hi ha una altra opció!), però pel segon pas necessitem a totes i cadascuna de les camises bordegasses.

Qui escriu aquest article enguany fa 10 anys que toca la gralla vestida de groc terrós, una cinquena part de la vida de la colla que tot just estem celebrant. En aquests anys, n'he pogut veure de tots colors (imagineu-vos si hagués escrit l'article la Rosa, a qui, per cert, enguany se li va fer un bonic homenatge!). La colla, i ara m'atreveixo a parlar en nom de tot el grup, ens ha regalat moments inoblidables, com l'ovació després de descarregar i baixar tocant tot el pilar caminant per la Mare de Déu de les Neus. D'altres, però, que no ho han sigut tant, sobretot aquells dies on la relació música-instrument no està tan fina. De la mateixa manera que la pinya demana més pit, o el tronc demana més braç, gralles i timbals també treballem tots i cadascun dels castells perquè siguin els millors possibles, des de la cinquantena de pilars que fem

al llarg d'una temporada fins a l'última torre de 7. Alguns els carreguem i d'altres els descarreguem, però tots i cadascun d'ells s'han treballat i lluitat, igual que ho han fet totes les gralles i timbals que ens han precedit al llarg d'aquests 50 anys. Quan compartim aquesta idea entre tots qui vestim de groc terròs és quan aconseguim que la integració entre castell i música sigui total, i és quan converteix tots els esforços per ser grallers i timbalers bordegassos en el més gran dels orgulls.

“ De la mateixa manera que la pinya demana més pit, o el tronc demana més braç, gralles i timbals també treballeu tots i cadascun dels castells perquè siguin els millors possibles.. ”

Gralles i timbals dels 50 anys de la colla el dia de la Grallada del 50è aniversari.

EL CONCURS DE CASTELLS

A FAVOR VS. EN CONTRA

QUAN ELS CASTELLS NI S'ANOMENAVEN CASTELLS 8 raons per anar al Concurs de castells

Anton Manyer Puerto

Quan els castells ni s'anomenaven castells, una autoritat de Montblanc (suposo que l'alcalde) va prohibir que, la tarda del 18 de juliol de 1816, es fes cap castell a Montblanc. La raó va ser que, el matí d'aquell diumenge, el Ball de Valencians dels menestrals va fer un castell de vuit pisos; com a conseqüència, la colla dels pagesos va encaparrar-se a igualar-lo i ho va fer. Sembla ser que l'empat no va satisfer cap de les dues colles, que a la tarda volien reptar-se altre cop, la qual cosa implicava certs riscos. D'aquí ve la prohibició.

Aquesta anècdota de 1816 i recollida al primer volum de *Món casteller* (Rafael Dalmau Editor, 1980, pp. 76-77) reflecteix una de les poques coses que, en essència, no han canviat dels castells: la rivalitat i la competència entre colles.

La rivalitat entre colles és la clau embrionària dels castells. Sense la rivalitat entre colles, i recalco entre colles, els castells no haurien aparegut o continuarien sent un ball de valencians.

L'any 1819, en una baralla entre les dues colles de Valls a la plaça del Blat, va morir un casteller apunyalat. Aquest coi de rivalitat ens durà problemes! Si és que tothom sap que és millor viure en pau! Encara faltaven però, 152 anys, perquè aquell músic a qui van fotre un tret, escrivís allò de *Imagine all the people sharing all the world* ("Imagina a tothom compartint el món"). John Lennon mai hagués entrat a cap colla de castells. De seguida hauria entès de quina mena estaven fets els gens castellers.

Una de les maneres de rendibilitzar tanta energia a l'ànim d'aquells rudes avantpassats nostres va ser l'organització d'un concurs. El primer, l'any 1902 a

Barcelona. Els castells ja es veien concursables fa 120 anys.

I tota aquesta introducció històrica, a què treu cap? Doncs perquè hem de saber d'on venim per saber qui som. Si ens autodefinim com a colla de castells hem de saber a què juguem. Hem de saber que quan fem broma sobre els veïns de la punta, és perquè, tot i que fins i tot podem ser amics d'algun d'ells, quan ens posem la camisa no volem que ens passin la mà per la cara (això, suposant que poguessin fer-ho, és clar) i d'això se'n diu RIVALITAT. I després, si voleu, podem competir contra naltros mateixos. Perfecte. Això també ens fa créixer.

Així doncs, aquestes són les raons:

1 La primera, i amb aquesta n'hi hauria prou, és perquè soc casteller. Tinc ànima castellera des que era petit, tot i que no vaig exercir fins més tard. Els castells neixen de la rivalitat i la traducció d'aquesta rivalitat més sensata que hem trobat, és el plaça a plaça i un cop cada dos anys, a la plaça de toros de Tarragona. Millor això que apunyar-nos a la plaça del Blat.

2 Perquè a banda de ser castellers, som del Penedès. No som de Valls, però sí que som del rovell de l'ou casteller. Formem part d'una llarga llista de pobles i ciutats del Penedès i del Camp de Tarragona que van veure com es gestava el fenomen fa més de 200 anys: Valls, Tarragona, Vilanova, El Vendrell, Montblanc, Alcover, Altafulla, Vilafranca... I això és una bon galó a la camisa (un botó negre, si voleu) No hem d'oblidar que a Vilanova és va veure el tercer castell de nou de la història l'any 1852, i això ens crea un vincle indefugible amb una manera d'entendre els castells que de cap manera pot ser la d'altres llocs; sense menystenir ningú, però que és diferent.

3 Perquè el Concurs, i ho hem vist manta vegades des que hi vam tornar l'any 2012, representa un increment extraordinari de castellers per a la colla, per la qual cosa és un dels millors moments per anar al 200% i aconseguir grans objectius.

4 Perquè malgrat tot el que he exposat fins ara, les mentalitats també han canviat i nosaltres, per exemple, no vam intentar enguany cap castell de vuit per mirar de pujar posicions en la classificació d'aquest darrer concurs. No els vam intentar perquè no hi anem a fer bogeries. Els percentatges de caigudes s'han reduït a mínims.

5 Perquè es cobren poques actuacions i enguany a la 23a posició vam cobrar 2.400 €.

L'any 98, que bregàvem entre les 6 o 7 millors colles, difícilment haguéssim baixat dels 3.000 € i podíem aspirar a aconseguir-ne més 4.000 € (3000 € de fa 25 anys representaven més quartos del que són avui dia).

Si haguéssim assistit a aquells concursos, potser la història posterior dels Bordegassos de Vilanova, en els anys posteriors, no seria la que ha estat. No té la mateixa repercussió quedar 5è o 6è que quedar 23è. Els Bordegassos de Vilanova hem deixat escapar molts trens per ser una de les colles grans del país. Un dels trens més importants que vam deixar escapar durant massa anys és el del concurs.

6 Perquè si volem confraternitzar amb altres colles, quin millor moment que quan en tens tantes a la vora? La plaça de toros de Tarragona és el gran marc de relació del món casteller. S'hi poden acordar colles de cara a futures diades, coneixerem gent d'altres colles o en reveurem algunes que cada dos anys fan quilòmetres per venir a ajudar-nos, etc.

7 Perquè amb les remodelacions fetes ja no ens entra terra a les sandàlies i si plou ens despleguen el sostre i no ens mullem. És una actuació molt llarga i acabem molt cansats, però si ens diguessin d'anar a Sant Fèlix, diríem que no per aquest motiu?

El concurs pot millorar-se. Això sempre serà així. Les puntuacions dels castells sempre són controvertides i generen polèmica, per si són

barems que afavoreixen una colla o una altra, però és que a la vida tot és així i no passa res.

Els beneficis que ens ha dut el Concurs en aquests darrers deu anys són tan grans que molts dels que hi votaven en contra ho continuen fent perquè saben que sortirà el sí igualment. Altrament, ja veuríem què farien.

Finalment, també vull afegir la vuitena raó. Amb els anys tan durs que hem tingut darrerament i els que ens falten, sentir tota la plaça cantant els Segadors, ara que ja se senten tan poc, és una emoció que no vull deixar de gaudir.

“ Els beneficis que ens ha dut el Concurs en aquests darrers deu anys són tan grans que molts dels que hi votaven en contra ho continuen fent perquè saben que sortirà el sí igualment. ”

EL PERQUÈ DEL “NO” AL CONCURS DE CASTELLS

Pere Gassó Rossell

Primer de tot un respecte pels que hi estan a favor, també orgullós de la meua colla que ho posa a debat mitjançant l'assemblea.

Els que estem en contra del concurs de castells, bàsicament almenys jo, és perquè el concurs va en contra dels orígens castellers; els castells han estat i són una expressió popular i s'actua als pobles per la gent i amb la gent. Antigament, les colles vallenques anaven als pobles a peu o amb carros, bàsicament amb els troncs dels castells i allà els ajudaven amb la pinya o el peu del castell, avui res d'això és possible.

Mai es paga per veure una diada a plaça, al concurs s'ha de pagar entrada.

Nosaltres els Bordegassos comencem amb la intenció clara de passar-ho bé, sense cap ànim de competir, era el nostre ADN d'aquell moment.

És el 1973 que es fa a Vilafranca un concurs organitzat per mobles Quer, que va acabar amb aldarulls i “hòsties”. Resulta que la Colla de Mar i nosaltres acabem amb la mateixa puntuació, però segons les bases del concurs guanyàvem nosaltres per menys caigudes o intents, el jurat s'equivoca i dona al premi a la Colla de Mar. També es va donar entre la Joves de Valls i els Castellers de Sitges, i qui en va sortir perjudicat van ser els vallencs. Tot plegat enfrontament entre les colles (a plaça no hauria passat per aquest motiu). Més endavant comencem una campanya en contra, destacant els valors de germanor i solidaritat; ni guanyadors ni perdedors, gaudim dels nostres castells a plaça!

Al Congrés de Cultura Catalana del 1977 després d'uns anys de no posar-se d'acord les colles, fem entre altres una proposta, ressaltant aquests valors més festius i menys competitius que a més d'un va fer reflexionar.

El 1980 després d'haver carregat el primer quatre de vuit i veient que gent de la colla hi volia anar

és quan es decideix en assemblea anar-hi i així ha estat fins ara, decidint cada dos anys.

Alguns defensors del concurs ressalten que aporta visibilitat a la colla i fa que entri més gent; no sempre és així. La gent que s'apunta és perquè vol gaudir del concurs, però al següent assaig tornem a ser els mateixos.

També la part econòmica entra en acció. Aquí està la mare dels ous, per poder ser dels primers i, per tant, rebre més diners és quan s'exposa massa amb castells pràcticament inassumibles (això a plaça no passa).

Més coses:

L'alegria, en alguns casos, de què a la colla del costat o rival li caiguin els castells.

Poca o nul·la ajuda entre colles en un concurs, almenys entre les que aspiren als primers llocs.

Canvis en la puntuació abans del concurs i discussions sobre les puntuacions...

Algun cop s'han provat castells que no estaven a l'abast amb la intenció de guanyar.

En fi, deixeu-me ser nostàlgic i gaudir amb la colla de cada castell, cada nova fita sense competir amb altres; hem de competir amb nosaltres mateixos i si guanyen els partidaris del concurs, respectar el resultat i “a tope” amb la colla!

“**Alguns defensors del concurs ressalten que aporta visibilitat a la colla i fa que entri més gent; no sempre és així. La gent que s'apunta és perquè vol gaudir del concurs, però al següent assaig tornem a ser els mateixos.**”

“Crosses, acotades”

Xènia Juncosa Llorente

Els castells són tot un món, hi ha tota una tècnica i organització i qui no hi està acostumada tendeix a pensar que el tronc o el pom de dalt són les posicions més importants i prestigioses. Totes les posicions del castell són importants, cada persona té una tasca específica i una funció segons la seva posició. Tothom busca descarregar el castell i aquesta és una tasca conjunta, des de l'enxaneta fins a les gralles i tabals. Sovint, quan estem presenciant un castell en una diada, sentim frases com “*dona'm pit*”, “*finet i pel mig*”, “*lateral, apretà*”, “*avall!*”... Però el que moltes espectadores externes a una colla no senten és el “crosses, acotades! Crosses, dins!”. Les crosses són les castelleres i castellers encarregats d'ajudar el baix a no enfonsar-se amb el pes del castell. Cada baix té dues crosses, una sota cada aixella, i tenim una feina molt amagada, però essencial.

La relació entre les crosses, l'agulla i el baix és fonamental, sobretot amb els altres baixos i les altres crosses, ja que és molt important que l'entrada al nucli es faci alhora i suau, per tal de no desplaçar ningú de la seva posició. Una vegada

està tothom col·locat, preguntar com ens trobem cadascú facilita dur millor el castell. Una de les coses que he après, a més de tenir paciència, és que hi ha segons que tenen les seves manies, com que la crossa dreta sigui més alta que l'esquerra o al revés, o que les indicacions de l'agulla per informar-nos de com va el castell són molt reconfortants, o que el so de les gralles anunciant l'arribada de l'aleta ens dona la força per aguantar la descarregada.

A l'hora de fer de crossa has d'anar mentalitzada sabent que no és una posició gaire còmoda (per què mentir) i que malgrat que et trobes en una de les posicions més segures i protegides del castell, de vegades els pocs minuts que dura un castell et poden passar com si fossin hores. No sé en què deuen pensar les altres crosses durant el castell: que si el segon ens clava les puntes a la barbata, la suor del baix es barreja amb la nostra o una cosa que personalment trobo realment fascinant però a la vegada horrible, que és quan el baix deixa anar la solapa de la camisa, bavejada, i aquesta va a parar a la nostra cara (i no ens podem moure per canviar-ho!). A més, a l'estiu, fer de crossa equival a

“ A l’hora de fer de crossa has d’anar mentalitzada sabent que no és una posició gaire còmoda (per què mentir) i que malgrat que et trobes en una de les posicions més segures i protegides del castell, de vegades els pocs minuts que dura un castell et poden passar com si fossin hores.

”

quedar-te amb el color de la camisa d’una tonalitat més fosca per tota la suada que portem a sobre, però quan comença a fer fred s’agraeix l’escalf de la pinya al nostre voltant.

Pel que fa al tema de la protecció, ja he comentat anteriorment que la posició d’una crossa és una de les posicions més protegides de tot el castell. Quan, malauradament, cau un castell, no cau directament sobre nosaltres, però sí que notem tot el pes del castell ensorrant-se sobre els nostres caps. És molt important que mantinguem la pressió en tot moment, ja que en cap cas qualsevol casteller ha de tocar el terra. Són curiosos, els segons abans que caigui un castell. Estem dins la nostra bombolla, però des de fora ens arriben tota mena d’inputs com ara la gent del públic animant, els caps de colla donant les últimes indicacions, fins i tot la mateixa gent del nucli de la pinya avisant que la caiguda és gairebé imminent... Potser a simple vista, des de la plaça, i mirant més el tronc del castell, no es pot apreciar el que realment està passant al nucli, però nosaltres sí que notem com el nucli es comença a deformar: els cossos se’ns inclinen, els baixos perden la postura, tothom perd les mides.

D’altra banda, i seguint la línia de la protecció i la seguretat dins del castell, és molt important anar correctament enfaixada. La faixa ha d’anar ajustada amb fermesa a la zona lumbar, protegint des del còccix fins a mitja esquena, i ha d’estrènyer correctament perquè no prenguem mal. Hi haurà

segons amb els quals quasi no hauràs de fer res, ja que ells o elles mateixes saben com col·locar-se idòniament i no fer treballar gaire el baix, les crosses i l’agulla, però de vegades ens trobem amb algun baix amb qui hem de treballar una mica més i, per consegüent, patir una mica més. Aquí, la faixa és vital.

Amb tot això que explico, el que pretenc és que la gent es familiaritzi amb una de les posicions amagades dels castells. Fer de crossa és una posició molt digna i és des de dins del castell, des del ben mig del nucli, on tot es cou lentament. Les crosses som de les primeres a entrar i de les últimes a sortir, despenades, suades però, sobretot, felices de ser allà, aguantant, literalment, el castell.

Imatge 1: Foto de les crosses a mitjan anys noranta. De dalt a baix i d’esquerra a dreta: 1a fila: Aïda, Marina, Gemma, Feli. 2a fila: Marta, Teresa, Núria, Belén. 3a fila: Joan, Àngels, Tània i Jesulín. Font: Diari de Vilanova.

Imatge 2: Les crosses Ariadna, Carla i jo abraçant-nos després d’un castell a la Diada de les Neus de 2019. Font: Maite Gomà.

1972/2022

BORDEGASSOS 50È ANIVERSARI

VILANOVA I LA GELTRÚ

La història dels Bordegassos de Vilanova, la nostra història

Alexandre Ràfols Cabresses “Kanco”

La nostra és una història que oficialment comença el 1972, i per això hem celebrat enguany el 50è Aniversari. Però, de fet, és una història que s’inicia abans, força abans.

Vilanova i la Geltrú ha tingut una tradició castellera que ve de lluny. Vilanova va ser la població que va acollir el tercer castell de nou documentat: el dia 5 d’agost de 1852, de la mà de la colla dels Xiquets de Valls. Les cròniques locals expliquen que l’any 1881, amb l’arribada del ferrocarril a la ciutat, les dues colles de Valls hi van fer castells de nou pisos. Cada any, el dia de la Festa Major, sempre hi havia castells. Ja fos per les colles de Valls, o més tard pels Nens del Vendrell (l’any 1971, a Vilanova hi van descarregar un dels seus últims “pilar de sis” de l’època antiga, de l’època d’en Jan Julivert).

Sembla ser -alguna fotografia ho corrobora- que, sense haver sorgit cap colla local, que alguns grups d’aficionats, de forma espontània, durant la primera part del segle XX havien fet alguna actuació. Algú ha afirmat que una d’aquestes actuacions va correspondre a un grup de terrissaires que anaven amb la camisa de l’ofici, groc terrós, que curiosament i de manera totalment casual, seria el color adoptat per la colla en la seva presentació. El nom de “bordegassos” respon a la manera familiar d’anomenar els nois o xicots a Vilanova.

El color de la camisa que ens identifica, malgrat haver canviat la tonalitat més d’un cop, és aquest groc terrós. Un color ben diferent als que portaven les colles d’aleshores i fruit d’aprofitar una oferta a bon preu d’una peça de roba d’aquest color.

La nostra camisa no porta cap escut (probablement, l’única colla que no en porta), però porta botons

negres. És un distintiu del qual ens sentim ben orgullosos. Com a curiositat, cal dir que durant els primers anys, els més menuts de la colla portaven una faixa d’un color diferent, de color blau.

Aplec a Lourdes, 7 d’octubre del 1979.

La creació de la colla coincideix amb l’inici de l’anomenada “Segona època d’or dels castells”. L’afecció cap als castells ha augmentat i l’espurna es troba en un grup de gent procedent dels serveis de Colònies i de l’Eholtisme i de joves amb ganes de fer coses noves i “ocupar el carrer”. Gent que després d’anar a veure les actuacions importants de Vilafranca, El Vendrell i Valls decidiren formar la colla. El primer assaig es va realitzar el desembre del 1971 a la platja del Far de Vilanova. El dia 9 d’abril del 1972, la colla fa un assaig públic al passeig del Carme del barri de Mar, tot anunciant la presentació oficial dels Bordegassos dues

setmanes després. Aquesta va ser la presentació d'una colla castellera diferent, innovadora en molts sentits, com ja s'ha explicat a bastament. En aquell moment ens vam convertir en la colla castellera número 9, acompanyant a les dues de Valls, Nens del Vendrell, Vilafranca, l'Arboç, Barcelona, Xiquets de Tarragona i els antics Castellers de Sitges.

L'acollida de la ciutat, en aquest primer Sant Jordi amb castells, va ser entusiasta i la premsa del moment se'n va fer un gran ressò (destacar, lligat amb això, el considerable nombre de periodistes castellers vinculats directament amb els Bordegassos). En aquesta primera actuació van ser dues les colles que ens van apadrinar: Els Castellers de Barcelona i la desapareguda colla dels Castellers de Sitges. El costum de convidar a altres colles a la ciutat la vam mantenir sempre, i en això també vam donar un punt de vista nou al món dels castells.

L'inici no va ser fàcil i ja al primer any vam patir una escissió que d'entrada semblava complicar més les coses. Però la il·lusió ens va esperar i les mancances tècniques les vam suplir amb imaginació i amb un tarannà festiu. Els primers anys de la colla van suposar un camí ascendent, lent, però molt clar, descarregant, pas a pas, tots els castells de sis i de set de forma clarament esglaonada, fins a l'any 1979, en què es descarrega el primer "dos de set" i es carrega el primer "quatre de vuit". A partir d'aquí, comença un lent declivi que portarà a la colla a moments molt difícils, vorejant en algun moment l'ombra de la dissolució. Aquesta època se la coneix, dins la història de la colla, com "la travessia del desert". A partir de l'any 1991 la colla comença una lleu remuntada. Aquest any, per Festa Major es fa una tranquil·la actuació bàsica de set sense problemes, i en les últimes actuacions d'aquell any es recupera el "quatre de set amb l'agulla" i fins i tot es carrega el "tres de set aixecat per sota". L'any següent, l'any dels Jocs Olímpics de Barcelona, el 1992, amb els assaigs a Montjuïc i l'acte de la Cerimònia d'Inauguració dels Jocs, la colla es revifa i una entrada important de gent jove a la colla dona nous ànims. S'inicia així una remuntada que s'esdevindria espectacular. A finals d'aquell mateix any es torna a carregar la "torre de set" i

l'any 1994 ens retrobem amb el "quatre de vuit", primer carregat i després descarregat al Passeig del Born barceloní. El 1995 la progressió es dispara i comencen a descarregar-se el "tres de vuit", i, en els anys següents, el "pilar de sis", la "torre de vuit", el "pilar de set", el "cinc de vuit", el "quatre de vuit amb l'agulla" i el "tres de nou", fins i tot intentant el "quatre de nou". L'any 1999 és punt culminant de la colla a nivell de castells, amb un pilar que és l'enveja del món casteller i uns troncs molt fiables. Ens havíem adaptat força bé, ja l'any 1998, a fer els primers folres i les pinyes van respondre molt bé. Tant en aquest ascens dels anys 90, com l'ascens que s'havia produït els anys 70, van ser de forma clarament gradual i estrenant castells en els seus primers intents. Una manera assenyada d'anar creixent.

L'any 2002 es perd el "tres de nou" malgrat que es

Primer 4d8, 28 d'octubre del 1979.

manté la "torre de vuit" i el "cinc de vuit". El 2003 es mantenen només els castells de vuit bàsics i el 2007 els castells que fa la colla no passen del setè pis. El 2010 es torna a carregar el "quatre de vuit" que seria descarregat l'any següent. I el 2012 es recupera el "tres de vuit" i, una dècada després, es torna a fer un castell folrat al concurs de Tarragona. Els anys 2015 i 2016 veuen carregar la "torre de vuit" un cop i el 2017 es descarrega el nostre darrer castell folrat. I fins a l'any 2019 mantenim els castells de vuit pisos amb molt d'esforç. 2020 i 2021 són els anys de la pandèmia que ens deixen gairebé sense castells i que, d'una forma molt clara, ens ha condicionat aquesta darrera temporada.

Aquesta ha estat una temporada molt especial, carregada d'actes del 50è Aniversari i un local que fa goig, però complicada en l'àmbit tècnic. Aquest any, però, no serà un desencís per la manca de castells de vuit, sinó un any de preparació i rodatge per a les properes temporades en què normalitzem la nostra activitat pròpiament castellera. No fa tants mesos, patíem per si l'any del Cinquantenari l'hauríem de viure sense castells!

La nostra història, amb alts i baixos claríssims, ha estat escrita amb alegria i ganes de disfrutar, més que no pas amb ganes de competir i rivalitzar. Esperem que aquesta història i aquesta manera de fer segueixin molt de temps, representant la ciutat i oferint un punt de trobada per compartir emocions, reptes i bons moments. Ens agraden els castells i ens agrada la vida col·lectiva. I sempre amb bon humor i amb un cert to irònic, que per alguna cosa som de Vilanova!

“ La nostra història, amb alts i baixos claríssims, ha estat escrita amb alegria i ganes de disfrutar, més que no pas amb ganes de competir i rivalitzar. Esperem que aquesta història i aquesta manera de fer segueixin molt de temps, representant la ciutat i oferint un punt de trobada per compartir emocions, reptes i bons moments. ”

Pilar de 7 amb folre, 1 d'agost del 1999.

50 anys i enormes satisfaccions

Comissió del 50è aniversari

Fa 50 anys que fem castells... i altres coses. Creiem que el fil argumental d'aquest aniversari tan especial ha sabut mantenir aquella idiosincràsia tan peculiar i vilanovina que ens va veure néixer a la platja del Far, farà mig segle. L'equip que hem anat organitzant, coordinant, estimulament o executant els diversos actes d'aquest aniversari podem dir que estem prou satisfets de com ha anat tot.

Sempre recordarem l'acte inaugural, fruit de mesos de treball, trucades, guions... i el patiment perquè el nostre president s'entossudia a fer un discurs de 10 minuts: "Retalla, que 10 minuts es faran pesats" —li dèiem més d'un— i ell ens contestava "que no, que no, que estarà molt bé, ja ho veureu". Afortunadament, no ens va fer cas i vam presenciar un discurs memorable que va fer aixecar tot l'Auditori, inclosos el president de la Generalitat, Pere Aragonès, i l'alcaldeessa, Olga Arnau.

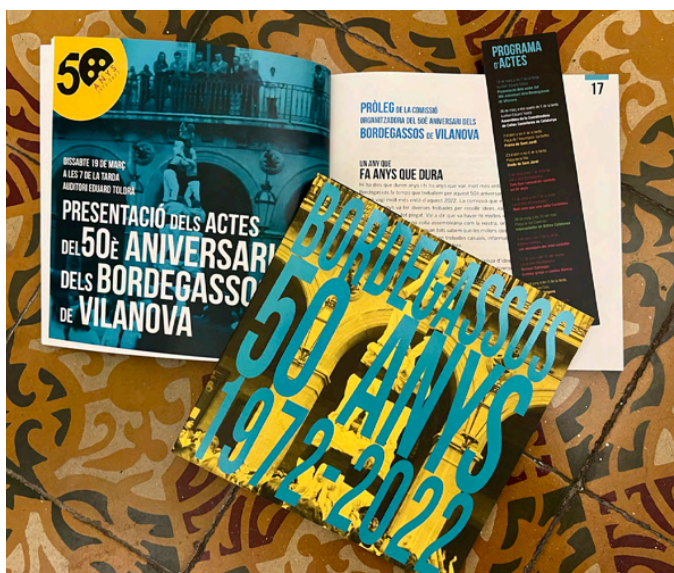

Pere Aragonès signant al Llibre d'Honor de la colla a l'acte inaugural del 50è

Volíem un acte inaugural dels 50 anys que marqués un llistó alt, uns bons mortarrets per anunciar el nostre mig segle de vida. Pensem que el discurs del nostre president, Jaume Pujol, junt amb un guió ben trenat i molt ben portat per la presentadora, va assolir els objectius. Va ser un acte emotiu però sense carrincloneries, trencador (en decoració i música, per exemple) però respectuós amb la tradició, vilanoví però amb vocació catalana i universal. En definitiva, va ser un meravellós punt d'arrencada "made in Vilanova" i jo hi afegiria "by Bordegassos". Amb un segell propi, coherent amb la línia visual encetada en els darrers anys i molt d'acord amb els valors fundacionals que encara avui reivindicuem. Un acte institucional de primera fila que va lligar amb una altra gran fita d'aquest aniversari: l'atorgament de la Creu de Sant Jordi a la colla per part de la Generalitat de Catalunya. Un reconeixement que hem d'agrair a tothom qui ens va donar suport per assolir-ho —des d'entitats vilanovines fins al Ple de l'Ajuntament, passant per moltes colles castelleres—, però sobretot als bordegassos i les bordegasses que han fet un tram més o menys gran (o potser tot!) d'aquests 50 anys de camí. Que el govern del país pensi que cal premiar la nostra trajectòria castellera i cívica és un motiu que ens omple d'orgull, perquè els Bordegassos sempre hem volgut estar al costat del batec social de Vilanova i de Catalunya.

L'any també ha estat ple de xerrades a Can Pinyana i ha estat la temporada de la represa plena de l'activitat castellera. Una Diada de les Neus amb tres colles convidades del nivell dels Castellers de Vilafranca, la Jove de Tarragona i la Joves de Valls van refermar Vilanova com a plaça castellera històrica. Teníem dos excel·lents bordegassos que feien de pabordes i l'Ajuntament va donar suport des d'un principi a la proposta de convidar per

Festa Major tres colles punteres l'any del nostre cinquantenari. Per Festa Major, també vam tenir l'exposició a La Sala dels nostres 50 anys. Vilanova i la Geltrú és una ciutat rica en diversitat associativa i vam compartir aquest espai de La Sala amb altres aniversaris com el dels Falcons i una mostra commemorativa de Festa Major amb el nom de "L'obrador de la festa".

Llibre-programa del 50è aniversari

Al llarg de l'any hem tingut xerrades memorables, com la del Xavier Orriols i la Paquita Roig per explicar-nos les diverses músiques sorgides al voltant dels castells. Dins de l'àmbit musical, recordem amb emoció les matinades de la Diada de la Grallada, on un gran nombre de persones que han tocat amb els Bordegassos ens van voler acompanyar en aquest acte d'homenatge als grallers i gralleres d'aquests 50 anys. La batuta del Xavier Planas va coordinar tot un grup de persones amb el nexa comú que un dia o altre, durant més o menys temps, van ser les gralles dels Bordegassos. També hem tingut dissabtes a la tarda per reviuere la història de la colla a través de l'Arxiu i el treball de recopilació i catalogació que han fet el Kanco i el Jordi Ibáñez. Una feina que ara serà accessible a tothom a través de la donació a l'Arxiu històric del Garraf, situat al castell de la Geltrú.

Hem pogut saber quina mirada té la premsa castellerà sobre els Bordegassos i l'empremta que la colla ha deixat en nombrosos periodistes i cronistes castellers, bé sigui perquè han estat a la colla o perquè l'han viscuda de prop. Més en

clau vilanovina, vam sentir quatre regidores de cultura de l'Ajuntament parlant meravelles de la feina de la colla per la ciutat, per la seva cohesió social i per la nostra feina com a colla castellerà. Un exemple precisament d'aquests múltiples vessants socials de la colla va ser l'exposició de la bordegassa Marta Garcia Yuste del seu treball de fi de grau d'Educació Social sota el nom de "Les colles castelleres com a eina d'inclusió social". Aquest treball va rebre un premi Accèssit, l'any 2018, del Centre de Prospectiva i Anàlisi dels Castells (CEPAC).

Els 50 anys també han servit per portar castellers i castelleres de primera fila a parlar de la tècnica. Sempre s'aprèn de persones com el Jordi Andreu (Xiquets de Tarragona), el Josep Anton Falcato (Minyons de Terrassa), l'Helena Llagostera (Colla Joves Xiquets de Valls) i el Pere Almirall (Castellers de Vilafranca).

L'any s'acaba i ho fa amb un balanç plenament favorable. Creiem que hem complert els objectius de tenir un aniversari sonat, de prestigi i variat. No seriem justos si no diguéssim que s'han quedat moltes idees al tinter. Quan ens vam començar a reunir per imaginar el 50è aniversari (abans de la covid!) van sortir moltíssims projectes per fer. Tal com passa en una colla de les nostres dimensions, no hem arribat a tot arreu ni hem tingut mans per a tot. Si hem comès algun error o algú s'ha sentit agreujat, disculpeu-nos i parlem-ne. La sort de poder continuar fent anys és que això no s'acaba aquí.

Figura commemorativa del 50è aniversari

De tot allò que vam somiar pels 50 anys, gran part ho hem pogut portar a terme. Hem mirat d'excel·lir en allò abastable i ser realistes. Continuen quedant projectes per executar. En aquest sentit, després de la bona experiència de la Comissió d'aquests 50 anys, volem animar-vos a implicar-vos en aquesta part més difícil: el pas de la idea al fet. És clar que ens falten mans, però també és cert que les tenim a la colla, les podem trobar o podem organitzar-nos per intentar arribar-hi.

Hem estat capaços de reformar el local de forma integral per lluir-lo en aquest 50è aniversari. Hem portat el president de la Generalitat de Catalunya a inaugurar el nostre cinquantenari i a signar al nostre Llibre d'Honor. Hem tornat a fer castells de forma normalitzada, amb molta canalla nova i una entrada important de gent jove. Hem demostrat que tenim capacitat per fer grans coses i bona part de la matèria primera per fer-ho. Sens dubte, molts dels integrants d'aquesta comissió continuarem al servei de la colla, en el lloc que se'ns demani.

Allò que ens faria molt feliços, però, és que cada cop fóssim més persones, de diferents edats, sexe i condició, els qui ens trobéssim per materialitzar projectes i ambicions compartides. Perquè hem demostrat que quan volem i anem plegats, podem aconseguir grans fites.

Des de la comissió del 50è aniversari volem agrair la generositat de totes les persones que ens han ajudat i han col·laborat en qualsevol dels actes que hem anat organitzant aquest 2022. Estem segurs que ens continuarem trobant pel local, per Vilanova o per les places castelleres del país. Que sigui per molts anys!

“ Allò que ens faria molt feliços, però, és que cada cop fóssim més persones, de diferents edats, sexe i condició, els qui ens trobéssim per materialitzar projectes i ambicions compartides. ”

Aquesta és la nostra creu

Joan Ignasi Gómez Barrera “Txatxi”

Vaig restar observant el mural que ara queda a l'entrada del local, a mà dreta, el primer dia que el vaig veure. Era la primera actuació postpandèmica i, a més, s'aprofitava per estrenar tota una nova posada en escena de Cal Pinyana. Per aquells dies, ja feia mesos que molta gent de la colla anava amunt i avall buscant suports i creant amistats noves per què la Creu de Sant Jordi, el màxim guardó de la Generalitat catalana, arribés a les vitrines *grocterrosses*.

D'aquell mural, després de desxifrar totes les imatges una a una i congratular-nos de la reforma del local —una gran herència potser no prou valorada del cinquantè—, en vaig treure una fotografia de la paret amb el mòbil. La meua intenció, potser, era fer-me un pòster pel despatx amb la mateixa combinació d'instantos de retina, però va acabant sent un simple post el dia que ens van donar la Creu. Què hi poso? “Aquesta és la nostra Creu”. Fent tot un símil amb la creu que es arrossegada fins al Calvari on s'ha de morir, la història ha pogut pesar a la vida del bordegàs. Quin pal veure el 3 de 9, la vedella i els que no hi són cada cop que entro al local. Però, i seguint

amb el símil bíblic, la mateixa creu servirà per crucificar-nos a nosaltres mateixos. I, si pot ser, ressuscitar.

Ens han marcat. No sé si ens han posat la ratlla o la creu, però ara ja hem difós, als quatre vents —i primeres, laterals, crosses, agulles, falques...— el nostre ideari que no defuig de la competitivitat, però entesa a la nostra manera i del fet que si en alguna cosa volem ser millors és, tot citant el famós discurs del president Pujol, en ser bones persones.

De tot això de la Creu en podem explicar mil anècdotes, n'ha quedat testimoni gràfic, audiovisual i escrit com és aquest cas. La manera de ser bordegassa, segurament, apreciarà el regal que és ser una colla amb la màxima distinció del país, però agrairà i difondrà molt més el record de com van pronunciar malament el nom del Kanco, a casa de qui va dormir aquella nit —la Creu, no el Kanco— i tot un seguit d'anècdotes que ens fan ser persones, persones bordegasses. Crucificats o no, una més per contar. Suposo que pel centenari, el Nobel.

Discurs de rebuda de la Creu de Sant Jordi

Alexandre Ràfols Cabrisses “Kanco”

Hola, Sant Jordi. Ens en devies una; avui, però, ens considerem altament recompensats. Saps, quan vam estrenar-nos en aquest meravellós món dels castells ho vam fer en la teva Diada. Llavors això era un fet insòlit. La temporada s’iniciava tradicionalment per Sant Joan; abans, res o ben poca cosa. Darrerament, als voltants del 23 d’abril, o el mateix dia, ens podem trobar actuacions castelleres en molts indrets. Aquell dia, sàpigues que vam instaurar un costum que ha tingut un gran seguiment: ens va plaure convidar dues colles en la nostra presentació (els nostres padrins, els del primer any!) i ho hem mantingut any rere any. Moltes colles ho van trobar una gran idea.

Aquell dia, també, vam presentar-nos acompanyats d’un grup de noies que lluien també la nostra camisa. Allò va ser un tret de sortida per incorporar les noies al món dels castells. Ara, ja no volen sentir-se protegides i defensades per valents cavallers que les salvin de cap drac. Ara, es defensen i s’espavilen soles i alhora resulten imprescindibles per a la construcció dels nostres castells.

Ens va agradar, des dels inicis, ficar-nos en camps que semblaven no tenir cap relació directa amb els castellers. Així, ens vam acostar a molts sectors socials, culturals i polítics de la ciutat i del país, amb ganes d’ocupar el carrer. Hem fet pilars per l’Estatut, per la democràcia per la llibertat dels presos polítics, pels discriminats i pels que patien.

Des dels inicis ens va semblar idoni i lògic funcionar d’una manera diferent, d’una forma més oberta i assembleària. Vam posar en dubte la forma tradicional de portar les colles de castells. I la idea ha funcionat.

A nivell purament tècnic en l’àmbit dels castells, també hem estat capaços de fer aportacions que més tard d’altres ens han copiat. Des de treure pes als castells, començant pel pis de segons, a la

utilització de xarxes per assajar i col·locar nenes en els castells de 8 pisos.

A la nostra manera, hem incidit en el món dels castells d’una manera clara i hem contribuït al gran salt fet en el món casteller. Bona part dels nostres plantejaments han estat assumits per moltes colles de castells. Vam crear un model que altres han superat amb escreix. I sàpigues també, que hem aplaudit aquells que ens han superat. Aplaudit i admirat.

No oblidem, però, que això va començar un 23 d’abril de fa 50 anys, justament en el teu dia. Moltes gràcies i... Benvinguda La Creu!

Als que hi són, als que no hi són, als que han estat i als que estaran, felicitats, Bordegassos!!!

Felicitats, ciutadans de Vilanova i la Geltrú, sense el vostre suport i comprensió no hauríem arribat fins aquí. Ens heu ajudat a ser mereixedors d’aquest preuat guardó!

Mataró, a 11 de juliol de 2022

El Kanco recollint la Creu de Sant Jordi a Mataró

ACCIÓ SOCIAL

Comissió d'Acció Social

Aquest ha estat l'any de la tornada, amb tot el que això ha suposat, que de ben segur ja s'ha parlat en altres articles d'aquestes pàgines. Més que de la tornada, per a Acció Social ha estat el primer any on podíem començar a fer coses sense tants condicionants. L'any anterior vam poder donar suport a algunes causes, però la situació sanitària encara ens condicionava molt en els petits actes que vam poder fer. Cal fer menció especial a la Jornada de Donació d'Òrgans en record al José.

Hem fet ofrenes florals, hem transformat el local en una infermeria o en un magatzem, ens hem adherit a campanyes socials d'acollida i hem donat suport a diverses propostes solidàries, aquí explicades de forma més concreta:

- Ofrena floral pel Dia internacional de l'Holocaust i de Prevenció de Crims contra la Humanitat.
- Jornada de donació de sang al local.
- Recollida de mantes per als animals del CAAD Penedès.
- Presentació al local i suport al projecte "Mentoria Social i Famílies d'Acollida".
- Suport a la ILP de regularització del col·lectiu migrat.
- Presentació del llibre *Day by days* sobre diversitat funcional i mobilitat de la Joana Massó.

- Adhesió al projecte "Sumant-hi, multipliques" d'integració d'infants i joves.
- Adhesió com a entitat sòcia a l'Amical de Buchenwald, de promoció de la memòria històrica i difusió de l'horror de l'holocaust.
- Botons solidaris.
- Suport per xarxes socials a campanyes de diferents entitats socials.

En aquest any de celebració hem tingut l'agenda plena amb actes increïbles del 50è (felicitats!) que s'han sumat a la dinàmica habitual de la colla. Per això vam tenir clar des del principi que abans que en grans campanyes ens havíem de centrar en petits actes i utilitzar el nostre poder de convocatòria per donar suport a altres iniciatives i entitats.

Durant els darrers mesos hem parlat molt dels valors de la colla i aquesta secció no és sinó un intent de posar-hi un granet de sorra més. No hem inventat res de nou. Hem seguit fent el que fa 50 anys que es fa i això ens sembla el més bonic de tot. Podem firmar molts acords i plantejar molts projectes, però la força de la colla sempre serà donar la benvinguda a una persona nova mentre el Jordi posa dos quintos, o cuidar aquells que sabem que estan passant una època complicada mentre voltem una prova i els cocaps, amb raó, ens diuen que callem. Hem fet palès que això que fem dins de la colla ho fem també cap enfora. Aquest any la cua per esperar una punxada al local, la dificultat

d'encabir les mantes al cotxe per anar cap al CAAD o la predisposició a unir-se a projectes socials en són alguns dels molts exemples.

En un món on les xarxes socials cada vegada manen més és important fer difusió dels actes o ensenyar el que s'ha aconseguit per animar la gent per a la propera, però aquestes publicacions han de ser sempre camí, i no destí.

La colla ha demostrat una vegada més la seva voluntat solidària, perquè a través d'aquests petits actes hem pogut ajudar de forma efectiva i concreta els col·lectius que ho necessitaven. I que per molts anys més ho seguim fent!

Presentació del llibre de la Joana Massó

Presentació al local del projecte "Mentoria Social i Famílies d'Acollida"

Recollida de mantes pel CAAD Penedès

Jornada de donació de sang al local

Ofrena floral pel Dia internacional de l'Holocaust i de Prevenció de Crims contra la Humanitat.

GRÀCIES, MAITE!

Després de 18 anys immortalitzant cada moment de la colla, la Maite, molt merescudament, es retira! Aquest pretén ser un petit homenatge a la teva incansable feina, Maite. La colla mai podrà estar prou agraïda amb tu! Tot el que podem dir és... MOLTÍSSIMES GRÀCIES PER TOT. Trobarem a faltar les teves fotografies! A tu esperem no haver-te de trobar gaire a faltar, i ens vinguis a veure a les places, aquest cop a gaudir com a espectadora! Recorda que als Bordegassos sempre tindràs la teva petita-gran família!

des de 1972, de groc terrós, sense escut i amb botons negres

AGRAÏMENTS:

Olga Arnau	Joan Ignasi Gómez
Jaume Pujol	Sergi Garriga
Anna López	Maite Gomà
Adrià Cruells	Judit Murcia
David Oliva	Arnau Salvó
Caterina Solé	Carla Molas
Xènia Juncosa	Marc Ortiz
Alexandre "Kanco" Ràfols	Miren Diodati
Jordi Castañeda	Albert Blanes

Fotografia de la portada: Arnau Salvó

PATROCINADORS:

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

